

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 3. — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inostranstvo 10 L.

IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in izdajanje v Italiji in inostranstvu ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Živahna izvidniška delavnost v Vzhodni Afriki

Pri Gondarju so bili vsi napadi zavrženi s krvavimi izgubami za sovražnika — Pri Tobruku vsi napadalni poskusi zatrti

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 21. okt. naslednje 506. vojno poročilo:

V Severni Afriki na bojišču pri Tobruku so bili sovražni napadalni poskusi stiri zaradi naglega nastopa naših čet. Nemški lovci so sestrelili eno angleško letalo.

Sovražnik je izvršil letalske napade na Bengazi in Tripolis: neznatna škoda.

Drugi letalski napad je bil izvršen na mesto Acireale (Katania): nekaj hiš je bilo zadetih; med civilnim prebivalstvom je bil en mrtvec in pet ranjenih.

Dve naši torpedovki na plovbi po srednjem Sredozemlju sta se potopili, verjetno zato, ker sta zadeli na mine. Skoro vsa posadka je bila rešena.

V vzhodni Afriki je bila na različnih odsekih bojišča pri Gondarju živahna izvidniška delavnost naših oddelkov, ki so se večkrat spopadli s sovražnikom; sovražnik je bil povsod odbit z izgubami. Zaplenjeno je bilo orožje in strelivo.

Med poleti na Gondar in Ualag je naše protiletalsko topništvo sestrelilo dve sovražni letali.

Nemški gospodarski minister dr. Walter Funk v Rimu

Po razgovorih, ki so potekali v duhu medsebojnega razumevanja in iskrenega prijateljstva, je bil sprejet tudi pri Duceju in zunanjem ministru Cianu

Rim, 22. okt. s. Nemški gospodarski minister in predsednik Nemške državne banke dr. Walter Funk je imel včeraj dopoldne celotno vrsto važnih razgovorov. V jutranjih urah se je odpravil na kratek sprehod po mestu. Zatem je prišel v ministrstvo za devize in valute, kjer se je dolgo razgovarjal z ministrom Riccardijem. Ob tej priložnosti sta nadaljevala razgovore, ki sta jih pričela že v ponedeljek dopoldne. Razgovori so potekali v duhu medsebojnega razumevanja in iskrenega, globokega prijateljstva, ki je značilno za odnos med obema prijateljskima in zavezniškima silama. Ob 11.30 so se razgovori zaključili.

Minister Riccardi in druge osebnosti so tedaj spremljale visokega gosta v palači Chigi, so množice ljudi navdušeno pozdravljale visokega nemškega gosta. Pred zunanjim ministrstvom je dr. Funka sprejel šef ceremonijel. Takoj nato ga je v palači sprejel zunanji minister grof Ciano. Sestanku je prisostvoval tudi minister Riccardi. Sestanek je potekel nad vse priščno. Ob zaključku obiska je grof Ciano sprejel tudi osebnosti iz spremstva ministra dr. Funka, s katerimi se je tovariško razgovarjal.

Malo pozneje je minister dr. Funk v spremstvu grofa Ciana in ministra Riccardia krenil v Beneško palačo. Tudi tokrat so množice ljudi na Umbertovem korzu in na Beneškem trgu priredile visokemu nemškemu gostu priščne ovacije.

Sprejem pri Duceju je bil zelo priščen. Duce je nemškega gospodarskega ministra sprejel v prisotnosti ministra za devize in valute Rafaela Riccardia. Nemškega gospodarskega ministra in predsednika Nemške državne banke dr. Funka je pridržal v dolgem in prijateljskem razgovoru. Po tem razgovoru je minister dr. Funk predstavil Duceju svoje neposredne delavce, ki so prišli z njim v Italijo.

Rim, 22. okt. s. Nemški gospodarski minister dr. Funk je včeraj popoldne ob 16.45 sprejel predsedstvo in članje direktorije Nemške zbornice za Italijo, in sicer predsednika dr. Otona Weberja, podpredsednika Franca Mowinkla, generalnega tajnika dr. Foca in direktorja rimskega urada zbornice dr. Müllerja-Jeno. Imel je z njimi dolg razgovor. Izrazil jim je svojo zahvalo za delovanje trgovske zbornice, ki v veliki meri pospešuje trgovski promet med Italijo in Nemčijo.

Na operni predstavi

Rim, 22. okt. s. Nemški gospodarski minister dr. Funk je sredi prisostvoval operni predstavi »Ernani«. Dvorana Kraljevske opere je bila nabito polna ljudi, ki so visokega gosta, ki je prišel v gledališče v družbi ministra za devize in valute Ekselence Riccardija in drugih osebnosti, živahno pozdravili. Orkester je ob prihodu dr. Funka zaigral italijanske in nemške himne. Operna predstava je dosegla velik uspeh.

Glasilo nemške vojske o Funkovem govoru

Berlin, 22. okt. s. Listi razpravljajo na vidnem mestu o govoru, ki ga je imel nemški gospodarski minister dr. Funk v ponedeljek o politični in gospodarski osli. Zelo pomemben je komentar, ki ga je objavila »Börsen-Zeitung«. List je govor skoraj v celoti objavil. Glasilo oboroženih sil podprta predvsem izjavo ministra dr. Funka, češ da je angleška blokada po vojaških dogodkih na boljševiški fronti dokončno strta. Anglija je prišla in vodila borbo, ne da bi se poslužila kake nove strateške ideje in sedaj se ji to usodno maščuje. Anglija ni več sposobna pripraviti Nemčijo vojaško ali gospodarsko do kapitulacije. Skoraj vsa Evropa, naglašajo list, dela zdaj za oborožene sile osli. Vojaški uspehi na vzhodu so definitivno odstranili in onemogočili boljševiško nevarnost, ki je pretela evropskemu kontinentu, na drugi strani pa je pridobil teritorij, na katerih je toliko surovih in toliko plodnih zemlji prekrizalo načrte o gospodarski obkolitvi, ki so si jo Angliji tako optimistično zamislili. Ti načrti se ne bodo mogli več izvesti ne proti Nemčiji, ne proti Evropi. List opozarja na to, na odstavek iz Funkovega govora, ki se nanaša na naloge, ki so poverjene Italiji v sredozemskem prostoru in na velike možno-

Vse baltsko področje osvobojeno

Po desetdnevni živahni borbi so nemške čete zavzele zadnjo sovjetsko postojanko v Baltiku na otoku Dagö — S tem je bilo vse baltsko področje očiščeno sovražnih čet

Berlin, 22. okt. s. Vrhovno poveljstvo Oboroženih Sil je objavilo sredi naslednje posebno vojno poročilo:

Otok Dagö je zavzet. Vsi baltski otoki so potemtakem v nemških rokah. Vse baltsko področje je osvobojeno od sovražnika. V zvezi s sodelovanjem s skupno vojnimi ladij in letalskimi silami je neki nemški pehotni diviziji že 12. oktobra uspelo izkrcati se povsem nepričakovano na južnem obrežju obale in otoka. Odtlej so se pričele živahne borbe, ki so trajale 10 dni. Na začetku je bil otok očiščen od sovražnih sil. Ujetih je bilo tam 3.000 sovražnih vojakov in oficirjev. 6 baterij topništva je bilo uničenih. Ostanke sovražne garnizije so uničile vojne ladje in vojna letala v trenutku, ko so skušali zbežati po morju.

Razvoj operacij

Berlin, 22. okt. s. Vrhovno poveljstvo nemških oboroženih sil je objavilo sredi naslednje posebno vojno poročilo:

Zasedbo otoka Dagö, o katerem je bilo danes objavljeno že kratko posebno vojno poročilo, je bilo Baltsko morje docela osvobodeno od sovražnika in tako je nastopil oportuni trenutek, da se lahko govori tudi o operacijah na severnem odseku vzhodnega bojišča, ki so se pričele že v preteklem avgustu.

Po prodoru skozi Stalinovo črto je bila skupini armij maršala von Leeba v sodelovanju z letalskimi silami armijskega generala Kellera poverjena naloga, da premagajo sovražne sile, ki so bile razvrščene med Ilmenskim in Pejpuškim jezerom, da obkolijo od juga petrografske trdnjave ter da očistijo estonsko ozemlje in baltske otoke. Kljub stalni hudi nevarnosti, ki ji je bilo izpostavljeno vzhodno krilo teh sil, je vojska armijskega generala Buscha skupno z oklepno armijo armijskega generala Jeppnerja izvedla najprej obkolitveni manever proti severu. Po izredno hudih borbah so bile uničene sovražne utrdbe, ki so bile zgrajene v neprelopljenih gozdocvinih in na močvirnatem terenu na področju med Ilmenskim in Pejpuškim jezerom. V borbah na noč je ubilo zavzetih okrog 5.000 trdnjav, očiščenih je bilo mnogo območij minskih polj, na katerih je bilo posejanih nad 80.000 min.

Pri nadaljnjih srditih borbah severno od

Luge je bilo treba uničiti znatne sovražne sile, preden je bilo mogoče pričeti ofenzivo proti utrjenemu področju Petrograda. Vsi poskusi sovražnika, da bi preprečil obkolitev s protinapadi na obeh straneh Ilmenskega jezera in zmanjšal zunanji pritisk, so se izjalovili. Pri svojih napadih južno od Ilmenskega jezera so nemške sile uničile mnogo sovražnih divizij, tako je bila odstranjena glavna nevarnost, ki so ji bile izpostavljene naše sile. V tem sodelovanju s temi silami se je udeležila ofenzive na obširnem področju med zapadnim obrežjem Pejpuškega jezera in Finskim zalivom tudi armija generala von Kührerja.

Nemško vojno poročilo

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 21. okt. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Nemški in italijanski oddelki so včeraj zavzeli področje okrog Stalina, najvažnejšega oboroževalnega središča v Doneški kotlini. Stalino so zavzeli planinski lovci. Na največjem industrijskem podjetju tega mesta vira nemška zastava.

Pri čiščenju bojišča vzhodno od Brjansk je našel smrt vrhovni poveljnik 30. sovjetske armije general Petrov, član vrhovnega sovjeta, z več oficirji svojega štaba.

Bojna letala so bombardirala važne naprave v Moskvi in Petrogradu.

V vojni proti angleški preskrbovalni plovbi so potopile podmornice na Atlantski 7 sovražnih trgovskih ladij s skupno 38.200 tonami. Velika angleška matična ladja za lov na kite »Svend Foyn« je bila s torpedi hudo poškodovana. Bojna letala so uničila severovzhodno od Hulla neko 10.000 tonsko trgovsko ladjo. Neka druga velika ladja je bila z bombami poškodovana.

V pretekli noči je napadlo letalstvo vašno preskrbovalno luko Liverpool ter pristanišča in vojno važne naprave na angleški vzhodni in južnovzhodni obali.

Angleški bombniki so vrgli v noči na 21. oktober eksplozivne in zažigalne bombe na več krajev v severno zapadni in zapadni Nemčiji. Med civilnim prebivalstvom so bile izgube na mrtvih in ranjenih. Nastale je nekaj stvarne škode. Štiri napadajoča letala so bila sestreljena.

Položaj na fronti

Na vidiku so novi veliki dogodki

Monakovo, 22. okt. s. Listi se tudi danes bavijo skoraj izključno z vojaškim položajem in opozarjajo na razvoj novih operacij, ki so se pričele tako, da so se v prvi črti angažirale nemške sile, ki so bile sproščene po uničevalni bitki pri Vjazmi in Brjansku. Kar se tiče južnega odseka bojišča, opozarjajo »Münchener Neueste Nachrichten«, da se tudi tam že pojavljajo simptomi nezadržanega bega sovražnika in da bodo v kratkem doseženi zelo važni rezultati. Po porazu sovražnika ob Azovskem morju mu ni več uspelo, da bi konsolidiral svoje vrste in se nadalje uspešno upiral nemškim in zavezniškim silam, ki ga nenehoma in naglo zasledujejo. Sprito takega pritiska se je moral sovražnik umakniti za 400 do 500 km in zapustiti področje, na katerem so prvi industrijski objekti Doneške kotline. V tej kotlini doslej še ni mogel organizirati nove obrambne črte. Dokaz za to bo podan že v najbližjih dneh. Sovjetske čete, ki so bile z vse naglico postavljene v borbo na tem odseku bojišča iz iranskih in transkavških krajev, imajo očitno nalogo, da nemške in zavezniške sile zadržijo, toda gotovo je, da se sudi ta poskus ne bo obnesel in da tudi ta ojačenja ne bodo zadržali Nemcev in njihovih zaveznikov pri njihovem nadaljnjem prodiranju.

Kar se tiče osrednjega predela bojišča, opozarja list, da so glavne sile sovražnika že porazene in uničene. Premoč nemške vojske v vojaštvu in vojni potrebnosti je opaziti na vsej črti. Kar je še oddelkov, ki jih boljševiki lahko vržejo v bor-

bo, to niso več kompletne formacije, ki bi lahko zadržale prodiranje, marveč le rezerve, sestavljene iz vseh mogočih elementov. Le slabo vreme in slabe ceste bodo torej lahko še eventualno malo zadržale nemško prodiranje, v nobenem primeru pa ne sovražne divizije.

Stalinov so zavzele italijanske čete

Z vzhodne fronte, 22. okt. s. Včeraj zjutraj se je ob zori zaključila silajna vojaška operacija na eni izmed najvažnejših točk južnega bojišča. Mesto Stalinov je bilo zavzeto. Predsedničjim so kolone velikega oddelka italijanskega ekspedicijskega zbora prodirle do mesta z boka, tako da so dosepele prav do železniške postaje. Z druge strani so prodirle do mesta nemške čete. Operacije, ki so dovedle do zasedbe mesta, so tako izvedle sile italijanskega ekspedicijskega zbora in nemške vojske v popolnem sodelovanju. Na nemški strani so sodelovali pri teh operacijah planinski oddelki. Za sovražnika pomeni ta uspeh hud udarec. Izgubil je nadaljnji velik industrijski center v Doneški kotlini.

Ena tretjina hiš v Petrogradu porušena

Stockholm, 22. okt. s. Ruski ujetniki, pa tudi dezertirji, ki so prispeli na švedsko, pripovedujejo, da je bila sprito neprestana bombardiranja in topniškega obstreljevanja v Petrogradu porušena ena tre-

tjina hiš. Sovjetsko vojno brodogve na Baltskem morju si na vse načine prizadeva, da bi zmanjšalo nemški pritisk proti Petrogradu.

Rostog resno ogrožen

Zeneva, 22. okt. s. V Londonu ugotavljajo, da je položaj na vzhodni fronti posebno resen v bližini Azovskega morja. Nemci so, kakor znano, napovedali, da so zavzeli Taganrog 60 km daleč od Rostoga. Sprito tega naglega prodiranja, pravi »Gazette de Lausanne« v poročilu iz Londona, je Rostog, najvažnejše mesto v Južni Rusiji, od koder vodijo poti k petrolejskim vrelcem v Kavkazu, že zelo ogroženo.

Prekrižani načrti

Helsinki, 22. okt. s. »Uusi Suomi« objavlja v poročilu svojega poročevalca z bojišča, da so Finci kmalu po zasedbi Petrozavodska našli nekaj kilometrov daleč od mesta celo vrsto velikih stavb, ki so bile pravkar dograjene. Ugotovili so, da so si Sovjeti tam gradili ogromno tovarno letal. Zgrajenih je bilo že 10 velikih paviljonov, dolgih po 100 do 150 m. Tudi gradnja letalskega oporišča ob bližnjem jezeru je že zelo napredovala. Gradili so tudi cesto v smeri proti finski meji.

Ameriške spletke

Berlin, 22. okt. s. Vsi berlinski listi objavljajo pod vidnimi naslovi podatke ameriškega mornariškega odbora glede napada na ameriški rusilec »Greer«. Listi opozarjajo, da celo ameriški službeni krogi domanjajo Rooseveltovo trditve, ki je potrdil dejanja in tako skušal najti argument za svojo tezo, da bi Zedinjene države posegle v vojno. Zakon o nevtralnosti, ki ga je hotel Roosevelt s takimi in podobnimi argumenti spremeniti, je bil res spremenjen, ni pa naletel na enako odobravanje tudi v senatu. Zaradi tega je zelo verjetno, da bo Roosevelt storil vse, da bo dosegel svoj namen. Gotovo se bo poslužil še mnogo bolj drastičnih sredstev za izvedbo svoje politike.

Čikaški nadškof proti Rooseveltovi politiki

Chicago, 22. okt. s. Nadškof Beckman je izdal po radiu proglas na narod, v katerem je protestiral proti ponovnim poskusom, da bi se odpravil nevtralnostni zakon. Oborožitev trgovinskih ladij in njihova plovba po vojnem področju, pravi nadškof, sta premešljani dejanji vlade, ki hoče pahniti naše državljane v vojno ter ustvariti med ljudstvom razpoloženje za poseg v vojno. Nadškof je opozoril radijske poslušalce na razdejavanje, ki bi ga vojna povzročila v vseh Zedinjenih državah.

Avstralski list svari pred vojno z Japonsko

Singhaj, 22. okt. s. Neki avstralski list opozarja angleške in ameriške vojne hujskače, naj nikar ne podcenjujejo vojaške moči Japonske. Silna japonska mornarica, ki šteje tudi mnogo oklopnih vojnihi ladij, pravi list, lahko ogroža promet na Indijskem in Pacifiškem oceanu ter vse prometne zveze s Srednjim vzhodom in Malezijo. Operacijsko področje Japonske je zelo blizu japonskim pomorskim oporiščem, ameriška oporišča pa so zelo oddaljena od teh krajev. Če bi na Tihem oceanu izbruhnila vojna, bi se vanjo zapletla tudi Avstralija. Dežela bi se morala pripraviti na dolgo borbo in prenesti mnogo žrtve.

Nov angleški zločin

Oslo, 22. okt. s. Na Severnem morju sta bili torpedirani in potopljeni norveški potniški ladij »Richard With« ter »Baroer«. Brodolomci, ki so se rešili, so poročali, da ladij nista pripadali nikakemu nemškemu konvoju. »Richard With« je bil torpediran brez vsakega opozorila. Torpedo ga je zadela v strojni oddelek tako, da se je parnik v nekaj minutah potopil. Kakor poročajo tukajšnji listi, doslej zbrani podatki demantirajo vse laži angleške propagande, ki je hotela izrabiti napad na obe ladiji v svoje politične namene. Napad je zahteval na stotine življenj norveških državljanov. Angleži se tega svojega zločina zlepa ne bodo mogli otrestiti.

Kobilice uničile vsjo letino riža na Kitajskem

Singhaj, 22. okt. s. V neki pokrajini v bližini Singhaja so se pojavili ogromni roji kobilic. Uničile so vsjo letino riža. Nastala je zaradi tega lakota, ki obsega vsjo pokrajino, na kateri živi okrog 200.000 ljudi.

390 Židov obsojenih zaradi širjenja lažnih vesti

Budimpešta, 22. okt. s. Preiskava proti razširjevalcem netočnih vesti, ki se je pričela v zadnjem mesecu, se nadaljuje. Policija je doslej aretirala in obsodila 300 židov. V nekaterih krajih so židom zaplenili njihove radijske aparate, ker so širili vsotajnih radijskih postaj.

Slovaki pri Hitlerju

Predsednik Slovaške dr. Tiso je v spremstvu vodilnih slovaških državnikov obiskal kanclarja Hitlerja — Razgovori o političnih in vojaških problemih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 22. okt. s. Na povabilo vodje je dospel te dni v glavni stan predsednik slovaške države dr. Tiso skupno s predsednikom ministrskega sveta dr. Tuko, notranjim ministrom Sanjom Machom, ministrom za drž. obrambo generalom Katlošem, slovaškim poslanikom v Berlinu Černakom in nemškim poslanikom v Bratislavi Ludinom. Politični in vojaški razgovori z Vodo so se razvijali v duhu prišrnega prijateljstva med obema narodoma in v duhu bratstva v orožju, ki je bila znova potrjeno v borbi nemških in slovaških sil proti skupnemu boljševiškemu sovražniku. Razgovorom sta prisostvovala nemški zunanji minister von Ribbentrop in načelnik generalnega štaba oboroženih sil general Keitel. Ob priložnosti razgovora so se slovaški državni od-

zvali tudi vabilu nemškega zunanjega ministra Ribbentropa, ki je imel z njimi daljši razgovor. Vojni minister general Katloš in poveljnik slovaške vojske general Kunderlić, sta se skupno s svojimi vojaškimi sodelavci sestala tudi posebej z maršalom Keitelom in člani njegovega štaba. Gostje so obiskali tudi maršala von Brauchitscha v njegovem glavnem stanu. Ob zaključku so bili slovaški državniki v gosteh pri letalskem maršalu Hermanu Göringu v njegovem glavnem štabu.

Vodja in vrhovni poveljnik nemških oboroženih sil, je odlikoval slovaškega vojnega ministra generala Katloša z velikim križem reda nemškega orla z meči ter mu je sam izročil odlikovanje ob priložnosti razgovora z nemškim glavnim stanom.

Mleko sirovina za 49 proizvodov

Uspešno nam dopolnjuje s svojo maščobo racionirano hrano, iz njega pa izdelujejo med drugim tudi umetni klij in roževino

Uporaba mleka za prehrano je bila pri nas v mirnem času razmeroma zelo visoka. Računajo, da je pred vojsko vsak odrasel človek v bivši dravski banovini porabil dnevno povprečno 389 gramov mleka in mlečnih izdelkov. Če primerjamo porabo v naših krajih s porabo drugod vidimo, da je bilo več mleka in mlečnih izdelkov porabljenih v Nemčiji, kjer je prišlo na osebo povprečno po 412 gramov, zelo nizka pa je bila uporaba v Italiji, kjer je dosegla le 89 gramov. Te številke je ugotovil Hilgijenski zavod na svoji letošnji razstavi na velesejmu.

Visoka potrošnja mleka pa še ne pomeni visokih kakovosti naše hrane. Hranilna vrednost izražena v kalorijah, ki jih dovaja telesu, ni visoka. Enake količine soje, ječmenja, kaše, leče, graha, fižola, kostanja in jaje so v tem pogledu mnogo več vredne in prekaša mleko le sadje in zelenjava. Izredno važno in nepogrešljivo pa je mleko kot nadomestilo za zmanjšano količino maščob v racionirani hrani. Potrebno bi bilo, da dovažamo organizmu za pravilno hranjenje poleg ostalih živil vsaj 300 gramov mleka dnevno. Po podatkih, ki so bili na razpolago na kmetijski razstavi Ljubljanske pokrajine na velesejmu, proizvajamo pri nas sedaj letno 55.137.000 ali dnevno približno 150.000 litrov.

Mlekarstvo kot industrijsko predelovalno panogo je v Sloveniji že starejšega veka in so zlasti Gorenjci pokazali velik smisel za napredek. V glavnem so se naša mlekarstva omejila pri predelovanju mleka na pridobivanje smetane, masla in sira. Mleko pa je za sodobno tovarniško organizacijo predelavo mnogo bolj važna sirovina ter se poleg maščob, ki jih vsebuje, izkoriščajo tudi beljakovine, mlečni sladkor in razne rudninske snovi. Sestavljeno je namreč iz 88 delov vode, 3 delov maščob, 3 delov beljakovin, 5 delov mlečnega sladkorja in približno 1 dela rudninskih snovi. Kako se vse te sestavine izkoristijo je na velesejmu prikazala italijanska izvozna tvrdka Polenghi Lombardo, ki predeluje v svojem tovarniškem obratu dnevno 300.000 litrov mleka in proizvaža iz njega 49 samostojnih in pomožnih izdelkov.

Polnovredno, to se pravi neposredno uporabno mleko, predvsem konzervirajo, da ga je mogoče ohraniti dlje časa svežega in uporabnega. Pasterizirano mleko, ki vzdrži najmanj časa, segrejejo do 60–65 stopinj Celzija in tako delno uničijo mikrobo ter onemogočijo njihovo kvarno delovanje. Če hočejo mleko ohraniti uporabno za daljšo dobo, ga morajo sterilizirati. Segrejejo ga do 102–103 stopinj Celzija. Dolga leta vzdrži konzervirano mleko, ki ga izdelujejo naravno ali pa z dodatkom sladkorja. Z razpršitvijo pasteriziranega mleka v vroči zrčni struji pridobivajo

polnovredno mlečni prah, ki ga uporabljajo razne industrije.

Polnovredno mleko je nadalje sirovina za izdelovanje mastnih sirov v najrazličnejših kakovostih in trdotah. Kot stranski proizvod pridobivajo pri tem tudi mastna sirila. Pri proizvodnji obeh omenjenih izdelkov in pri izdelovanju polmastnih sirov preostane posebna mastna sirotka, iz katere izločijo s posnemanjem posebne vrste smetane. Ta služi za proizvajanje sirotkinega masla in sirotkinega pinjenca. Iz mastne sirotke izdelujejo tudi skuto.

Pri izdelovanju sirotkine smetane in skute in pri posnemanju polnovrednega mleka preostane pasta sirotka, ki ne vsebuje več kazeinastih in maščobnih snovi, služi pa še za celovito zelo koristnih izdelkov. V sodih razpošiljajo beljakovine in peptone, ki so v vodi topilivi beljakovinski proizvodi in jih uporabljajo za hrano bolnikov. Iz puste sirotke izdelujejo nadalje čisti mlečni sladkor in kristali in prahu, sirotkin prah in neprečiščene mlečnokislinske kalcijeve soli. Sirotkin prah uporabljajo zlasti kurjerji, ker pospešuje nesnost kokoši.

Mlečnokislinske kalcijeve soli služijo za izdelovanje industrijskih kalcijevih, aluminovih in aluminijevih soli, za farmaceutске kalcijeve, železne, magnezijeve, manganove, natrijeve, stroncijeve in cinkove soli, za pridobivanje kalcijevih in železnih mlečnih fosfatov. Iz njih proizvajajo tudi čisto in nečisto mlečno kislino ter industrijska čista in nečista masla.

To je prva pot popolne izrabe kakovostnih sestavin mleka. Druga vodi skozi posnemanje, ki polnovrednemu mleku odvzame smetano, ostanek pa razdeli za nadalje predelovanje v polmastne sire, polmastna sirila in druge izdelke.

Iz smetane izdelujejo razne vrste masla in pinjenec v prahu. Kakor polnovredno tudi posneto mleko pasterizirajo, sterilizirajo, kondenzirajo in izdelujejo iz njega za industrijsko uporabo mlečni prah. Pri proizvajanju slednjega izdelujejo tudi mlečni prah za prehrano otrok, sladke ali kisle, in otroško mlečno moko. Poseben izdelek je prah iz posnetega mleka, ki se uporablja za peko kruha.

Iz posnetega mleka izdelujejo končno pusto sire, pusta sirila in kazeine, pri čemer ostane pusta sirotka, ki jo izrabljajo najprej, kakor smo že zgoraj opisali. Kazeine izdelujejo bodisi za hranilne aparate bodisi za izlustrirane svrhe. Industrijski kazeini služijo za izdelovanje kazeinativ, umetnega klij in umetne roževine v ploščah, palicah in cevkah.

Pusto sirotko, ki ostane po skuti in posneti sirotkini smetani, pinjenec kot ostanek predelovanja smetane v maslo in predelovanja sirotkine smetane v sirotkino maslo, je zelo dobra piča tudi za prašiče.

Ustanovitev borbenih fašijev v Ljubljanski pokrajini

Rim, 22. okt. s. Po odredbi Duceja je tajnik fašistične stranke poskrbel za ustanovitev zveze borbenih fašijev v Ljubljanski pokrajini. Duce je na predlog Tajnika stranke imenoval za političnega tajnika Ljubljanske fašistične zveze Visokega Komisarja Ekselencio Emilia Graziolija.

Preureditev ceste Ljubljana-Skofljica odobrena

Rim, 22. okt. s. Pod predsedstvom ministra za javna dela se je včeraj dopoldne sestel upravni odbor ustanove državne ceste (Aziende Stradali) in je proučil ter odobril razen drugih rednih upravnih ukrepov tudi mnogo načrtov za zboljšanje omrežja državnih cest. Med drugim je odobril tudi ureditev ceste Ljubljana-Skofljica.

Živilski trg

Ljubljana, 22. oktobra. Slabo vreme ni moglo ovirati dovoza živil na trg, ker je močnejše deževalo, ko se je začelo dani, a tedaj zelenjadarji in kmetice niso še na poti. Trg se zdaj napolni nekoliko bolj šele ob 9.

Danes je bil precej manjši naval na mestno stojnico, kjer so prodajali krompir. Zdal gospodinjam ni treba več hoditi po krompir na trg iz vsega mesta, ker je napredal tudi v predmestjih.

Na zelenjadnem trgu zadnje dni ni bilo posebnih sprememb. Zelenjave in sočivja je v splošnem napredal še toliko kakor prejšnje tržne dni. Na kmečkem sadnem trgu so napredal jabolka in kostanje.

Gob je bilo danes napredal nekoliko več kakor prejšnje dni, kar je treba meniti pripisovati toplemu vremenu, ki traja že delj časa. Napredaj je pa tudi še mnogo mrznic, zimskih kolobarnic ali sivk, ki rasto bolj šele, ko postane hladno.

Pouk o reji malih živali

Ljubljana, 22. oktobra. Vsako delo zahteva nekaj spretnosti in znanja, da je uspešno. Tako se je zelo jasno pokazalo tudi v reji malih živali, da marsikje peša, ker se morajo predvsem številni začetniki boriti z znatnimi težavami.

Da se temu odpravimo, se stalno trudi društvo »Mali gospodar« v Ljubljani, ki izdaja strokovno glasilo, priobčuje po časopisu poučne članke in prireja predavanja, ter je seveda tudi drugače po strokovnjakih stalno na razpolago v svoji pisarni v Gosposki ulici 4.

Hvalevredno je še zlasti, da tudi dnevno časopisje stalno razpravlja o reji malih živali ter s tem dviga splošno razumevanje zanjo, poleg tega pa s pridom poučuje številne rejce.

Pokazalo pa se je, da so nujno potrebna tudi taka predavanja, ki obravnavajo v besedi in sliki razna vprašanja iz reje, ki jih postavljajo zainteresirani sami.

Tako se je ljubljansko društvo Mali gospodar odločilo na osnovi praktičnih ugotovitev, da bo zbralo vprašanja rejcev iz vseh panog reje in bo na vprašanja odgovarjalo v obliki posebnega predavanja. Tako prelevanje bo izredno važno za vse, ki bodo vprašanja zastavili, pa tudi za razne druge zainteresirane.

Društvo vabi rejce, da sporoče vprašanja osebno ali po pošti društveni pisarni v Gosposki ulici najkasneje do konca oktobra.

ŠAH

V devetem kolu varšavskega šahovskega turnirja je bil nasprotnik Aljechina Poljak Moss. Dolgo časa je nudil svetovnemu prvaku odlično odpor, nato je pa le moral popustiti in predati partijo. Težje delo je bilo naloženo vodečemu Schmidtju, ki je igral z mladim Jungom. Poročila pravijo, da je bila borba med njima zelo divja in se je končno zaključila zelo mirno. Vsa si je v svojo korist zabeležil na tabeli polovico točke. Neodločeno so se končale tudi partije med Kieningerjem in Hahnom ter med Lokvencem in Carlsmom. Blümlin je premagal Novarro in Bogoljubov Regerja. Po devetem kolu, to se pravi dve koli pred koncem, je bilo stanje sledeče: Schmidt 7½, Aljechin 7, Bogoljubov, Junge 5½, Lokvenc 5, Blümlin 4½, Hahn 4, Carls 3½, Kieninger, Novarra, Reger 3, Moss 2½.

V predzadnjem kolu varšavskega šahovskega turnirja je poskrbel za presenečenje Kieninger, ki je premagal vodečega Schmidta in tako pomagal svetovnemu prvaku Aljechinu v vodstvo. Aljechin pa ugodne prilike ni mogel dočeti izkoristiti, ker mu je njegov nasprotnik Novarra nudil tako močan odpor, da je moral pristati na remi. V določenem trenutku je sicer Aljechin imel možnost zmage, toda jo je gladko zamudil. Stanje po 10. kolu je bilo v vrhu naslednje: Aljechin, Schmidt 7½, Bogoljubov, Junge 6½, Lokvenc 5½ itd.

Za prvenstvo neodvisne hrvaške države so doslej odigrali dve koli in preteklo soboto in nedeljo četrti in peti. V prvih dveh kolic je marsikatera partija prinesla

presenečenje, zlasti je poskrbel zanj slovesno proglašeni šahovski mojster Filipčič M., ki je izgubil obe partiji. Važnejše igre so dale naslednje rezultate: Filipčič B. je premagal Filipčiča M., Rabar Saduro, presenečenje je tudi zmaga Ostreka nad drugim mojstrom Petkom, dr. Astaloš Cveka, Cvek Filipčiča M., dr. Astaloš Lončariča, Rabar Petka in Filipčič B. Saduro. Partija med Jermanom in Šubaričem je bila prelojena. Po prvih dveh kolic so z dvema točkama vodili dr. Astaloš, Filipčič Bran-ko in Rabar.

Obvezna prijava

sovražnega premoženja v Srbiji

Naredba vojaškega poveljnika Srbije — Stroge kazni za kršitev njenih določb

Vojaški poveljnik Srbije je izdal naredbi, po kateri je treba do 1. decembra 1941. prijaviti prijavnemu uradu za sovražno premoženje pri generalnem pooblaščenju za gospodarstvo v Srbiji vse v območju vojaškega poveljnika Srbije nahajajoče se premoženje državljanov Velike Britanije, Francije, Egipta, Sudana, Iraka, Monaka in Sovjetske Rusije, kakor tudi oseb, bivajočih ali naseljenih v teh državah. Rok za obvezno prijavo je 6. april 1941. za poznejše pridobljeno premoženje pa dan pridobitve. Sovjetsko premoženje je bilo treba prijaviti do 22. junija 1941.

Za sovražno premoženje se smatrajo v smislu navedbe zemljišča, vrednostni papirji, plačilna sredstva, deleži, terjatve, vpisane pravice in zahtevki, obrtna pravica in drugo premoženje. Svoje premoženje morajo prijaviti vsi državljani sovražnih držav, bivajočih v območju vojaškega povelj-

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 22. oktobra: Kordula. DANASNJE PREDSTAVE
Kino Matica: Ločili se bomo.
Kino Sloga: Sluga smrti in Frankenstein.
Kino Union: Tosca.
Veseli teater ob 19. v Delavski zbornici.
Razstava »Lade« v Jakopičevem paviljonu.
DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Báhovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Žrtev prometne nesreče

Ljubljana, 22. okt.

Včeraj se je pripetila na Dolenjski cesti med Rudnikom in Skofljico huda prometna nesreča. V smeri proti Skofljici se je peljal s kolesom 28 letni Rudolf Masten, gostilničar s Tržaške ceste. Nasproti mu je prišel naglo neki avtomobil in ga porljal. Masten je oblezel in ko so ga prepeljali v bolnico, so ugotovili, da je dobil hude notranje ranitve. Zdravniki so se trudili, da bi mu rešili življenje, a rane so bile prehude in davi je umrl. — Ni ugotovljeno natančno, kako se je nesreča pripetila.

V ljubljansko bolnico so prepeljali včeraj še naslednje ponesrečence: Stanko Blatinik, 9 letni pastir pri Lazarinju v Grosupljem, je na paši padel in si zlomil levico. — Ivana Klančarja, 35 letnega čevljarkega mojstra iz Velikih Lašč, je ugriznil pes v desno nogo. — Ivana Strmšak, 30 letna služkinja v hiralnici Sv. Jožefa, je bila včeraj zaposlena pri pranju; zagrabil jo je stroj za desno in ji je zmečkal prste.

Na otrocih najbogatejša nemška vas

Gorska vas Grossarl šteje okrog 2.000 prebivalcev in ima po številu otrok najbrže rekord v Nemčiji. Polovica prebivalcev je namreč otrok do 14 let. Nekateri družine imajo po 15 do 18 otrok. Mnoge matere nosijo zlate materinske križce. Zadnja leta se je tudi zdravstveno stanje otrok v tej vasi znatno izboljšalo.

Ves Ig je bil v nevarnosti

Snoči je pogorelo na Igu šest poslopij — Gasilec se je posrečilo omejiti požar, ki bi se bil lahko razširil na vsa vas

Ljubljana, 22. oktobra. Snoči, kmalu ko se je stemnilo, je začelo na jugu Ljubljane močno žareti nebo. Takoj je bilo očitno, da gre za večji požar. Krim je bil osvetljen, kakor da gore njegovi gozdovi. Iz mesta samega pa ni bilo lahko presoditi, kje gori. Mnogi so mislili, da gori v Črni vasi. Šele danes se je razvedelo, da je gorelo na Igu.

Ljubljanski poklicni gasilci so bili obveščeni o požaru ob 20.14. Takoj potem so bili obveščeni tudi prostovoljni gasilci čete Ljubljana-mesto. Poklicnih gasilcev je odhitelo gasit 12 z motorno brizgalno pod poveljstvom Fr. Rozmana. Takoj za njimi že ob 20.25, so se odpravili na pomoč tudi prostovoljni gasilci, in sicer 9 moč pod poveljstvom predsednika društva I. Zupančiča. Gasili so z agregatom. Včeraj je obiskal naše gasilce odlični gost, poveljnik Italijanskega gasilskega korpa ing. dr. Conighi, ki je prihitel tudi poizvedovalno na požarišče. Na Igu je tudi kmalu prisel načelnik mestnega gasilskega odseka ing. J. Gričar.

Na pomoč so prihiteli še gasilci treh društev, in sicer iškega društva, dalje iz Matene in čete Ljubljana-Barje. Domači gasilci bi pa imeli zelo težko nalogo in je težko reči, če bi mogli ukrotiti divji element, ker nimajo dovolj dobre opreme. Iški gasilci nimajo dovolj cevi, da bi lahko črpali vodo od daleč. Zato si je prebivalstvo opomoglo od velikega strahu, ko so prihiteli na pomoč ljubljanski gasilci. Bila je velika nevarnost, da bi se požar razširil na vsa vasa, zlasti še, ker je pihal precej močan veter. Hiše in gospodarska poslopja stoji na Igu tesno, tako da se je ožen začel naglo širiti.

Goreti je začelo gospodarska poslopja posestnice Neže Zeleznikar, št. 23. Od tam

se je požar začel širiti v obe strani. Plamen je preskočil kmalu na Zeleznikarjevo hišo in po kratkem času je bila vsa streha v plamenu. Tedaj so se pa že lotili dela ljubljanski gasilci in so takoj omgijili ogenj, ki se je razširil na skedenj Alojzija Steblaja, št. 18. V plamenih sta pa bili še dve gospodarski poslopji istega gospodarja. Gasilci so imeli dovolj dela, da so požar omejili ter da se ni razširil na številna druga bližnja poslopja. Gorela sta pa še hlev in lopa posestnice Mete Stražisar, št. 154. Delno ali povsem je pogorelo 5 gospodarskih poslopij in Zeleznikarjeva hiša. Kljub velikim nesrečam, ki je prizadela s tem požarom Igu, je prebivalstvo vendar lahko še zadovoljno, kajti divji element bi se lahko razbeseel po vsej vasi. Mnoga poslopja so še krita s slamo in nevarnost je bila tem večja. Gasilci so delali do 1. potem pa ni bilo več nevarnosti. Na pogorišču je ostala le straža.

Pogoreli so zelo prizadeti. Ogenj se je naglo razširil, tako da iz gospodarskih poslopij ni bilo več mogoče rešiti pridelkov. Ogenj jim je uničil vse sadowe letošnjega dela. Te škode ni mogoče primerno kriti z denarjem, a razen tega so pa pogoreli zavarovani proti požaru le za manjše zneske.

Kako je požar nastal, niso še mogli ugotoviti. Dosele tudi še ni bila ocenjena škoda, ki je nedvomno zelo velika.

300 tisoč ovac beži pred snegom

Te dni so pričeli norveški pastirji, kakor običajno vsako leto, svoje potovanje iz daljnih severnih krajev Norveške, kjer je že zapadel sneg. Na poti proti jugu je okrog 300.000 ovac. Mnogo ovac prenašajo kar s tovornimi avtomobili.

Malo italijanščine za vsak dan

58

Glasba. La música.

Parlate di musica, ma io non ho orecchio musicale — govorite o glasbi, toda jaz nimam posluha. Io però faccio parte d'una società corale — jaz pa sem član nekega pevskega zbora. Ci vuole un po di coltura musicale — treba je za to nekaj glasbene izobrazbe. Conosco le chiavi (il violino, il basso), gli accidenti (il diesis, il bemolle e il bequadro) — poznam ključe (violinski, basovski), znake (višaj, nižaj ali razvezaj). Bisogna conoscere il valore delle diverse note — treba je poznati vrednost raznih not. Non basta questo, ci sono ancora gli altri segni: delle pause, dell'appoggiatura, del crescendo e del diminuendo, la corona — ni dovolj (le) to, so še drugi znaki: odmorov, predtaka, naraščanja, padanja, zdržaja. Sapete sonare sul piano — ali znate igrati klavir? Strimpello qualche can-

zóna, ma non ho frequentato il liceo musicale — tolčem že (po klavirju) kakšno pesmico, toda nisem obiskoval konservatorija.

André domani sera al concerto — ali greste jutri zvečer na koncert? C'è un concerto di musica da camera (di musica orchestrale, di musica sinfonica) — je koncert komorne (orkestralne, simfonične) glasbe. — Preferite anche voi il repertorio classico — ali imate tudi vi rajši klasično glasbo (= spored)? La musica moderna con tante dissonanze non mi piace molto — moderna glasba s tolikimi disonancami mi ne ugađa dosti. Qualí sono i solisti — kateri so solisti? Un (una) cantante molto celebre — neki zelo slaven pevec (neka zelo slavna pevka). Chi sarà direttore d'orchestra — kdo bo dirigent? Conoscete l'orchestra N. — ali

poznate orkester N.? Sono bravissimi suonatori — izvrstni muziki so.

Strumenti d'archi: il violino, il violoncello, il contrabbasso — godala: violina, viola, čelo, kontrabas. Strumenti a fiato: il flauto, il clarinetto, il corno, l'oboe m., il fagotto, la tromba, il trombone — pihala: flavta, klarinet, rog, oboa, fagot, trobenta, trombon. Strumenti a percussione: la gran cassa, i timpani, i piatti — tolkala: veliki boben, pavke, rene.

Cóme vi piace questa rappresentazione d'opera — kako vam ugađa ta operna predstava? Sono un amico del repertorio melodrammatico — sem prijatelj opernega sporeda. Le opere italiane sono celebri per il bel canto — italijanske opere so slavne po belkantu (=lepem petju). Un soprano — sopranistka, un contralto — altistka, un tenore — tenorist, un baritono — baritonist, un basso — basist. La prima donna — primadona.

Si grida: bis! — vpijejo: še enkrat!

Déve bizzare l'aria — mora ponoviti arijo. C'è un delirio d'appiausi — besno ploskanje. Il pubblico vuole alla ribalta il celebre tenore e il direttore d'orchestra — občinstvo hoče imeti pred rampo slavnega tenorista in kapelnika. Infatti, tutti gli interpreti sono stati ottimi — sicer pa so bili vsi pevci odlični.

I coristi non sono mica così buoni — člani zbora niti niso tako dobri. Il baritono ha un'intonazione difettosa — baritonist ima pomanjkljivo intonacijo. L'assieme non è brillante — ansambl ni preveč sijajen.

Avete già visto lo spartito della nuova opera buffa del nostro maestro X. — ali ste že videli partituro nove buffo-opere našega skladatelja X.? Il libretto non mi piace troppo — libreto mi ni preveč všeč.

Vi piace il balletto — ali vam je všeč balet? Sì, se si tratta di grandi balli figurati — da, če gre za velike

plesne pantomime. La coreografia è meravigliosa — koreografija je čudovita. Come vi piacciono i figurini — kako so vam všeč plesne figure? Ero un gran ammiratore dei balléti russi — bil sem velik občudovalec ruskega baleta.

Che ne dite voi dell'operetta — kaj pravite o opereti? Se il spettacolo è ben montato, se la messinscena è abbastanza brillante e se gli interpreti sono buoni, la sopporto — če je predstava dobro opremljena, če je inscenacija zadosti sijajna in če so izvajalci dobri, jo prenesem. È una primaria compagnia — izvrstna skupina je. Le attrici non mi sembrano soddisfacenti, hanno delle belle gambe, ma cantano male — igralkice se mi ne zde zadovoljive, imajo lepe noge, toda pojo slabo.

A casa mi diverto con mia fisarmonica — doma se zabavam s svojo harmoniko. Il mio fratello suona la chitarra — moj brat igra kitaro.

Določbe za legalizacijo javnih listin

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za potrebno urediti legaliziranje javnih listin, odreja:

Člen 1. Podpisi javnih funkcionarjev in javnih uradnikov katere koli vrste kakor tudi podpisi oseb svobodnega poklica na listinah, potrdilih, izpisih in prepisih listin, ki se žele predložiti kateremu koli uradu zunaj krajevnih pristojnosti, območja ali občine bivališča podpisnika, se morajo legalizirati.

Člen 2. Fakultativna pa je legalizacija podpisov javnih funkcionarjev ali javnih uradnikov na listinah, potrdilih, izpisih in prepisih listin, ki naj se uveljavljajo v isti občini ali na ozemlju, pod redno pristojnostjo funkcionarja ali na območju javnega uradnika, ki je podpisal.

Člen 3. Predsednik okrajnih sodišč in starešine okrajnih sodišč legalizirajo potrdila, ki se nanašajo na osebni stan in so jih izdali javni uradi s sedežem na ozemlju njih pristojnosti in ki naj se predložijo uradom Ljubljanske pokrajine zunaj tega ozemlja.

Okrajni načelniki pa legalizirajo vse druge listine, potrdila, izpiske in prepise listin, ki so bili izdani in se predložijo kakor navaja prvi odstavek.

Člen 4. Listine, potrdila, izpiske in prepise listin, ki se žele predložiti kateremu koli javnemu uradu Kraljevine zunaj Ljubljanske pokrajine, legalizira Visoki Komisar ali funkcionar Visokega komisarata, ki se za to pooblasti.

Člen 5. Prevode slovenskega besedila v italijanski jezik na vseh listinah po prednjih členih, za katere je po določbah člena 6. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 predpisana dvojzličnost, overja načel-

nik kabineta Visokega Komisarja, če se namerava predložiti javnim uradom Kraljevine zunaj Ljubljanske pokrajine. Kraljevo pristojni načelniki pa, ako se namerava predložiti v pokrajini zunaj njihovega območja.

Člen 6. Legalizacija listin, potrdil, izpisov in prepisov listin, ki so jih izdali javni funkcionarji ali javni uradniki bivše Dravske banovine pred 3. majem 1941., se opravi enako, kakor je določeno v členih 3. in 4., le da se mora slovenskemu besedilu priložiti overjen prevod v italijanskem jeziku po določbi člena 5.

Člen 7. Vse v tej naredbi omenjene listine se morajo, ker bi bile sicer nične, kolokovati skladno z veljavnimi taksnimi predpisi, na vseh pa se mora nalepiti kolek 5 lir za legalizacijo.

Na listinah, potrdilih, prepisih ali izpisih sta za njih veljavnost v Kraljevini zavezani taksi največ le dve legalizaciji. Legalizacijska taksa se ne plačuje, če je po veljavi zakonih listina, na kateri je podpis ki naj se legalizira, oproščena takse. Ista ugodnost se priznava listinam oseb, ki s potrdilom svoje občine izkažejo svoje siromaško stanje.

Člen 8. Za listine, potrdila, izpiske in prepise listin, izdane v drugih pokrajinah Kraljevine, ki naj bi se predložili v Ljubljanski pokrajini, velja legalizacija po tamkaj veljavni predpisi.

Člen 9. Ta naredba, ki nadomestuje prejšnje, ni nasprotujoča določbam, stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 30. septembra 1941-XIX.
Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

DNEVNE VESTI

— Prvi sneg v Sarajevu. Te dni je v srednji Bosni padel prvi sneg. Najbolj so zasnežene planine, dočim je sneg, ki je padel čisto v Sarajevu, kmalu skopnel. V nekaj dneh je temperatura v Sarajevu padla za 15 stopinj.

— Poziv kadilcem. Osrednji odbor za pomoč nepreskrbljenim je potom zagrebških dnevnikov pozval vse kadilce, naj po- kaže dnevno vsaj eno cigareto manj, mesečni prihranek pa nakažejo za žrtve komunističnih napadov, ki so najbolj pogosti v bosanskih krajih.

— Zakon o ureditvi zdravstvenih služb na Hrvaškem. Osmutek zakona o ureditvi zdravstvenih služb v neodvisni hrvaški državi je izdelan in je zdaj le še po- trebna zaključna stilizacija, da bo lahko objavljen in uveljavljen. Zakon med dru- gim določa tudi ustanovitve posebne Zdravstvenega zavoda, kakor tudi splošno ureditev zdravstvenih služb.

— Za zatiranje spolnih bolezni na Hrvaškem. V ministrstvu za narodno zdrav- je v Zagrebu obravnavajo ta teden o izpre- membah v doslej tudi na Hrvaškem se veljavnem jugoslovanskem zakonu o zatir-anju spolnih bolezni in prostitucije. Ta zakon, ki so ga ustvarili pred več leti, je bil po mnenju zagrebških listov neprimer- nen, vendar pa beograjska oblastva tedaj niso hotela slišati o nobenih izpremembah. Posledice neprimernosti zakona so se kmalu pokazale. Namestu, da bi se spolne bolezni omejile, je bilo število spolno bol- nih čedalje večje. Ko je bila ustanovljena neodvisna hrvaška država, so takoj začeli razpravljati tudi o tem problemu, pa bodo zdaj ustvarili nov zakon, ki bo ustrezal sedanjim razmeram in potrebam. Ver- jetno bodo na Hrvaškem spet odprte javne hiše.

— V vsako slovensko hišo mora letos književni dar Vodnikove družbe! Kdor se še ni prijavil krajevni poverjeniku ali pisarni v Ljubljani, Puceljčeva 5, naj to nemudoma stori, da ne bo ostal brez knjig, ki se tiskajo v omejeni nakladi.

— Omejitve blagovnega prometa med Nemčijo in Hrvaško. Po poročilu nem- skih državnih železnic je s takojšnjo vel- javo do nadaljnjih odredbe prepovedana oddaja brzovalnih in tovornih pošilk na postaji Spielfeld-Strass. Omejitve velja za pošiljke z nemških postaj okoli Linz, Monakovo, Regensburg, Beljak in Dunaj ter s postaj na ozemljih Grčije, Bolgarije, Srbije in Hrvaške. O morebitnih izjemah odloča uprava nemških državnih železnic na Dunaju.

— Krapinske Toplice bodo postale sve- toveno zdravilišče. »Zagrebški« Hrvaški Narod se v obširnem članku peča s pro- blemom Krapinskih Toplic, ki zanje pravi, da bodo v ustaški Hrvaški v petih letih postale svetovno zdravilišče. Krapinske Toplice so bile že za Rimljanov znane pod imenom Aqua vivae, urejene pa so bile šele v 18. stoletju in morejo zdaj sprejeti hkrati okoli 400 gostov. Kljub vrtini vi- hri jih je letos obiskalo okoli 2.000 gostov, ki so bili med njimi nekateri celo iz Mona- kovega in Berlina. V 24 urah privre na dan okoli 60.000 hektolitrov radioaktivne termalne vode, ki ima 42 stopinj prirodne toplote. List pravi v zaključku, da so dani vsi pogoji za razvoj Krapinskih Toplic v svetovno zdravilišče. Najprej bodo asfal- tirali vse ceste skozi samo zdravilišče in v okolici, nato pa bodo pomladi začeli gra- diti nove hotele, da bo kapaciteta zdravil-išča čim večja. V ustaški Hrvaški, ki so Krapinske Toplice zdaj njena last, se obeta torej temu pred v inozemstvu slabo zna- namu zdravilišču najlepša bodočnost. Rav- natelj zdravilišča je zdaj dr. Marko Ciglar, upravnik pa Ferdinand Kraševac.

— Borbe s komunisti v Srbiji. Beograjsko »Novo Vreme« poroča, da se je pri vasi Venčanu blizu Sopota vojska spopadla z močnim oddelkom komunistov. Po večurni borbi je bila komunistična četa delno uni- čena, delno pa razpršena. Na bojišču je padlo 26 komunistov, 40, ki je bila med njimi tudi neka žena, pa je bilo ujetih. Med drugimi je padel tudi vodja komuni- stične čete Isak Saiman Anaf, bivši od- vetnik v Požarevcu. Poleg treh vojakov oboroženega oddelka vlade je padel tudi poveljnik tega oddelka več vojakov pa je bilo težje ranjenih. Za razpršenimi komu- nisti so oblastva takoj poslala posebne za- sledovalne oddelke. Isti list poroča, da je vojaštvo tudi pri vasi Vojska blizu Svi- lajca naletelo na komuniste, ki jih je uni- čilo ter zaplenilo precej orožja in stre- liva.

— Novi Sad dobi še eno pristanišče. Ma- džarski trgovinski in prometni minister je na svojem potovanju po južnih pokrajinah odobril načrte za zgraditev drugega dunav- skega pristanišča v Novem Sadu. Prista- nišče začne v kratkem graditi.

— Avtomobilizem na Hrvaškem. V biv- ši savski banovini je bilo okrog 14.000 av- tomobilov. Zdaj, ko je samostojna Hrva- ska znatno večja od bivše savske banovi- ne, ima pa registriranih samo nekaj nad 7000 osebnih in tovornih avtomobilov. Manjkajo še podatki iz Bosne in nekaterih drugih pokrajin. Javno je pa, da Hrvaška nima več kakor 10.000 osebnih in tovornih avtomobilov.

— Boksit na Hrvaškem. V bližini Širo- kega Brijega so odkrili velika ležišča bok- sita, ki so jih že začeli izkoriščati.

— Plačilni promet med Slovaško in Hr- vaško. Slovaško hrvaška trgovinska po- godba je stopila zdaj v veljavo. Določa, da se bo razvil plačilni promet preko slo- vaške Hipotekarne in komunalne banke v Bratislavi ter hrvaške Državne banke v Zagrebu.

— Nov slovaški poslanik v Zagrebu. Me- sto dosedanjega odpravnika poslov slova- škega poslanstva v Zagrebu Karla Mur- gasa bo najbrž zavezal dr. Zieker, ki je bil pred vojno slovaški odpravnik poslov v Beogradu.

— Razdelitev vagonov bivših jugoslo- vanskih železnic. V Zagrebu so bila te dni končana pogajanja o razdelitvi tovornih vagonov bivših jugoslovanskih železnic med nasledstvene države. Začela so se že po- gajanja o razdelitvi osebnih vagonov. Ko bo dosežen sporazum tudi v tem pogledu, bodo podpisani zaključni protokoli o razdelitvi vseh lokomotiv ter tovornih in osebnih va- gonov bivših jugoslovanskih železnic.

— Vojni ujetniki v Beogradu. Šef uprave- ne štapa pri vojaškem poveljniku v Sr- biji dr. Turner je sprejel v sredo v zastop- stvu vojaškega poveljnika srbske vojsne ujetnike, ki so njihovi svoji v juliju na lastno pobudo pomagali ranjenecem, žrtvam letalske nesreče, ko se je ponesrečil ta- kratni vojaški poveljnik general Schröder. Njihovi svoji v nemškem ujetništvu so bili izpušteni po naročilu vrhovnega poveljni- ka nemške vojske. Dr. Turner jim je čes- tital k viteškemu in zglednemu nastopu njihovih svojcev, katerim se morajo za- hvaliti, da so bili izpušteni iz ujetništva.

— Oddaja volne v Dalmaciji. Oblasti v Dalmaciji so poskrbele za oddajo volne, ki se bo organizirala na enak način kakor v ostali kraljevini. Volno bo po odredbi sek- cije za predvilo v Zadru zbiralas zadrska kmetijska zadruga. Posebna komisija stro- kovnjakov bo proučila kvalitete dalmatin- ske volne.

— Proizvodnja elektrike v Italiji. V letu 1939. so v Italiji pridobili 17.470.654 KWH električne toka, od tega 16.4 milijona iz hidrocentral, ostalo iz termičnih central. Največja je bila produkcija v Lombardiji, Pijemontu in Tridentski pokrajini.

— Petrolej v Dalmaciji? Kakor poroča agencija AGIT so italijanski strokovnjaki sprito okoliščine, da so v bližini Virgorca pri Splitu ležišča asfalta, prišli na misel, da bo verjetno v Dalmaciji najti tudi le- žišča petroleja. Na podoben način so nam- reč našli petrolej tudi v Albaniji in Hrvaški.

— Nova velika cesta na Slovaškem. »Correspondenza« poroča, da so te dni na Slovaškem izročili prometu novo 650 km dolgo cesto, ki veže Nitro z Zvolenom. Ce- sta teče po najbolj pestrih slovaških krajih.

— Ljudsko števje v Bački in Banatu. Ka- kor poročajo iz Budimpešte so v južnih mađarskih krajih, ki so bili pred kratkim priključeni Mađarski, pričeli z ljudskim štetjem. Za ljudsko števje veljajo enake do- ločbe kakor so veljale pri ljudskem štetju v preteklem februarju za vso ostalo Ma- đarsko. Pristojnim oblastem se bodo morali prijaviti tudi vsi oni, ki so rojeni v Bački in Banatu, pa so se pred priklju- čitvijo teh predelov Mađarski, stalno nase- lili v ostali Mađarski, ali pa so živeli drugod v pokrajini. Ljudsko števje se bo zaključilo 25. t. m.

— Zidje bodo izločeni iz hrvaškega go- spodarstva. Poglavnik je izdal novo nare- dbo, po kateri morajo biti zidje izločeni iz vsega gospodarskega življenja. Vsa židov- ska podjetja in sploh vse imetje bo pod- žavljeno. Pozneje pa preide po potrebi v hrvaške privatne roke. Država sama od- loča o višini odškodnine in načinu izpla- čila.

— Vinarski tečaj v Brdih. V Flegani v Brdih so pred dnevi razdelili nagrade med udeležence vinarskega tečaja, ki ga je pri- retila gorška zveza poljskih delavcev. Za nagrade so bile določene posebne diplome in razno poljsko orodje. Nagradjeni so bili: Ivan Mahorič, Anton Anzelini, Lojze Mau- rič, Ludvik Markočič, Josip Marinič, Karel Stanislav Markočič, Josip Marinič, Karel Maurič, Gabriel Kodernac, Lojze Ma-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave: danes ob 16. in 19. uri:

KINO UNION TELEFON 22-21
Zgodba, ki jo je ovekovel mojster G. Puccini in svoji nesmrtni operi

Tosca
Film o tragični ljubini krasne pevke Toske in mladega slikarja Cavaradossija
Imperio Argentina Rossano Brazzi Michel Simon

KINO MATICA TELEFON 22-41
Odlični zanimivi in na vse zabaven film

Ločili se bomo
Lilla Silvi, Amadeo Nazzari, Vivi Gioi
Predprodaja vstopnic ob nedeljah od 9.30 do 12 in od 14. ure dalje.

KINO SLOGA TELEFON 37-30
Dvojni filmski spored za občinstvo
Izredno močnih živcev!
Boris Karloff
FRANKENSTEIN
in Jay Wray — Ralf Bellamy
SLUŽBA SMRTI

rič, Karel Ribolič, Ciril Zibal, Karel Zi- bal, Karel Maurič, Josip Polenskič, Josip Zupelj in Karel Anzelini.

— Nova klavirna za prašice v Gorici. Pred dnevi je gorški prefekt Cavanji v družbi direktorja pokrajinske prehranje- valne sekcije pregledal novo klavirno za prašice in predelovalnice prašičje meso, ki so jo uredili v občinskih prostorih. V klavirni bodo klali vse prašice in svinje za konzum.

Iz Ljubljane

—lj Krma za maie živaa. Ker mnogo kuncerejev nima prilike naročiti si po- trebno količino krme za prehrano svojih živali čez zimo, nameravamo nakupiti po- trebno količino omenjenih krmil le v pri- meru, če se nabere za vagonosko pošiljko prednaročil na korenje, peso in kolerabo ter vsaj za pol vagona sena. Naročila spre- jema društvo »Mali gospodar« — Gospo- ska ulica št. 4 — med uradnimi urami od 16. do 18. in železničarska splošna gospo- darska zadruga, Bleiweisova 35/II. Ob pri- liki naročila se plača na račun krmil po 50 cent, za vsak naročen kilogram ko- renja, pese ali kolerabe in eno liro za vsak naročen kg sena ozir. detelje, ki se bo oddajala v stisnjenih in povezanih balah od 30 do 50 kg težine. Rok za prednaročilo poteka 25. oktobra t. l. Krmila se bodo oddajala po stvarni ceni stroškov brez pribitka za zasluzek.

—lj Zadušnica za pokojnik g. Josipom Jagodiem bo v župni cerkvi sv. Petra v petek ob 8. jutrtja in ne ob 7., kakor je bilo pomotoma navedeno v zahvalni obja- vi žalujoče rodbine.

—lj Na koncertu pianista Karla Vidusa bomo slišali dela naslednjih skladateljev. V prvem delu Bacha v Lisztovi priredbi, dalje Scharlattijsa in Beethovna. V drugem delu pa Malipiera, Ferrarja, Casello, Cho- pina, Webra, Schuberta in Liszta. Karlo Vidusso bo koncertiral v ponedeljek, dne 27. t. m. ob 20. uri, v Veliki filharmonični dvorani. Na koncert odličnega pianista opozarjamo že danes. Predprodaja vstop- nic v knjigarni Glasbene Matice. 484-n

NECCHI
ŠIVALNI STROJI
IGN.VOK
LJUBLJANA-TAVČARJEVA 7

—lj Sladki Briški mošt posebnost, toči gostina Lovšin. 485-n

—lj Prevozi z ljubljanskimi reševalnimi avtomobili. Ljubljanska mestna reševalna postaja opozarja, da prevažata samo bolni- ke, drugih, torej tudi zdravnikov pa ne glede na čas zaradi pomanjkanja pogonskih sredstev in gum nikakor ne more preva- žati. Samo v res nujnih primerih ključite mestni reševalni avtomobil edino za prevoz bolnikov!

DANES OB 19. (7.)
NOV PROGRAM STEV. 8
VESELI TEATER
Začetek ob 19. (7.) — konec pred 21. (9.)

—lj Za mestne reveže je podaril lekarnar g. Mr. Milivoj Leustek z gospo soprogo 100 L. v počastitev spomina g. dr. Tavčar- ja, g. dr. Ernest Majer je pa nakazal 50 L. v počastenje pok. ge. Ivanke Tom- šičeve. Mestno poglavarstvo izreka najtop- lejšo zahvalo dobrotnikom revežev tudi v imenu podpiranih.

—lj Zamenjava šoferskih izkaznic. Opo- zarjamo vse šoferje, da se bo vršila te dni zamenjava šoferskih izkaznic. V ta namen se dobe vse potrebne tiskovine in navodila pri Pokrajinski delavski zvezi, sindikatu prometnih delavcev, skupini šoferjev, Mi- klošičeva 22/I, levo. Uradne ure od 10. do 12. ure dop.

—lj V počastitev spomina prof. dr. M. Dolenca in doc. dr. Ivana Robida poklanja rodbina odvetnika dr. Josipa Tomšiča 100 lir Rdečemu križu. — Iskrena hvala!

Gospodarska reorganizacija Srbije

Kakor poročajo beograjski listi, si nem- ska uprava v Srbiji prizadeva, da bi čim prej normalizirala gospodarsko življenje dežele. Naloge so izredno velike in težavne, ker se je gospodarstvo v Srbiji v temeljih omajalo. Prebivalstvu sta grozila beda in lakota. Nemško vojaško poveljstvo je mo- ralo izdati vrsto posebnih ukrepov, da se je preprečila ta katastrofa. Nemške obla- sti so pozvale srbske kmetje, naj poskrbe za prehrano prebivalstva in si ustvarijo re- zerve življenjskih potrebščin, zlasti pa žita. Izdana so bila navodila o racionalnem ob- delovanju zemlje, tako da bi se obdelova- nje čim bolj intenzificiralo. Objavljeno so bili ukrepi, po katerih bo morala dežela sama skrbeti za svojo prehrano, poleg te- ga pa tudi še za izvoz, tako da bo mogoče imeti na voljo vsaj nekaj osnovnih pro- duktov in izdelkov. Srbija je izgubila bo- gato ozemlje, ki ga je morala odstopiti zmagovalcem. Dežela je zelo obubožala. Kljub temu pa si bo lahko opomogla z oja- čenjem svojega kmetijstva.

Pa tudi na industrijskem področju so nemške oblasti poskrbele za radikalno re- organizacijo. Proporučile so, da bi se v to- varnah ustavilo delo in da bi se brzo po- selnost razširila. Seveda se znaten del srbs- ke industrije sedaj orientira v smislu nemških potreb in predvsem potreb nem- skih vojnih sil.

Prvi pogoj za gospodarsko reorganiza- cijo Srbije pa je preureditev njenega de- narnega sistema. Nered, ki ga je povzro- čila vojna, je privedel do tega, da je v obtoku mnogo bankovcev, ki so bili ukra- deni Narodni banki. Da bi se preprečila in- flacija, je nemška uprava ustanovila nov emisijski zavod, ki je umaknil iz prometa ves paritarni denar in izdal nove bankovec- ne in kovane novce. Velikega pomena je bila tudi uvedba kontrole nad cenami, ker je nomanjanje zelo podražilo zlasti nekatere vrste blaga.

Sportni pregled

Nedeljski nogomet v Nemčiji

V prvenstvu Ostmarke je bila v tem ter- minu tekma med Vienno in Post SG od- igrana že v soboto. Zmagala je Vienna 6:0. V nedeljo je Wacker premagal graškega Sturm 6:1 (4:1), Austria Wiener Sport- klub 3:2 (3:2), Rapid močno pomlajeno Admro 4:0 (1:0), medtem ko sta se FC Wien in FAC ločila s 3:3 (1:1). V tabeli vodi še naprej Austria.

V Mariboru je gostovalo moštvo graških železničarjev, ki so podlegli mariborskim 4:0 (2:1). Tekma je bila na zelo nizkem nivoju. V tekmovalstvu za okrajno spodnje- štajersko prvenstvo je Sportklub premagal v Gradcu mariborskega Rapida 3:1 (3:0) in TS Leibnitz v Leibnitzu Celjski sportni klub 2:1 (1:0). Oba kluba iz Maribora in Celja sta padla na zadnji mesti v tabeli spodnještajerskega prvenstva.

Danska : Švedska 2 : 1

Po pomembni zmagi nad Nemci so Šve- di preteklo nedeljo gostovali v mednarodni tekmi v Kopenhagenu proti domačnom. Danci so bili boljši in zmagali z 2:1 (0:0).

Rekord, ki velja že 13 let

Te dni je preteklo že 13 let, kar je fin- ski svetovni rekordur Nurni dosegel svoj največji uspeh, ko je izboljšal svetovni re- kord v enournem teku. V minulih letih je bilo že mnogo poskusov prekositi Nurni-jev uspeh in izgleda, da bo preteklo še dokaj časa, preden se bo našel pravi mojster. Zanimivo je, kakšne uspehe so posamezni znani dolgoletni dosegli v tej težki di- sciplini. Najstarejši je uspeh Angleža Georgea, ki je leta 1884. pretekel v eni uri 18.555 km. Dvejet let pozneje je Anglež Schrub izboljšal na 18.741 km. Leta 1908. je poskusil šved Svanberg, toda dosegel je »samo« 18.272.

Uspešnejši je bil 6 let pozneje Francoz Boulm, ki je v enournem teku dosegel 19.021 km in postavil znanko, ki ji je bil kasneje kos edinoše se Nurni. Istega leta se je poskusil tudi Finec Kolehmeinen, ostal pa je močno zadaj (18.548 km). Leta 1918. je šved Backman pretekel 18.518 kilometrov.

Leta 1921. je njegov sorojak Mattson ostal na 18.137 km. Trije so se ga lotili leta 1928.: Finec Martellin, Nemec Husen in končno Nurni, ki mu je uspelo izbolj- šati rekord na 19.210 km. Preteklo deset- letje je bilo mnogo poskusov, velika veči- na pa je ostala celo pod 18.5 km. Najboljši so bili Argentinec Zabala (l. 1936. — 18.753 km), Mađzar Csapari (l. 1939. — 18.718 km) in Nemec Syring (l. 1937. — 18.651 km). Najboljši italijanski uspeh je dosegel Padovani, ki je letos pretekel 18.204 km.

MALI OGLASI

OGLJE
speciialno za genera- torje dobite pri Res- man, Rimska cesta 21. telefon 44-90. 1377

Makulatur ni papir

prodaja uprava »Sloven- skega Naroda«, Ljub- ljana, Puceljčeva ul. 5

ODEJE
od vate in puha — no- ve in stare — vam za- šije. — Ljubljana, Ma- rijin trg 2/II. 1668

MODROCE,
otomane, kauče, fotele itd. vam napravim no- ve ali stare popravim najceneje, — po želji grem tudi na dom. — Tapetnik J. Hajban, Igriška 10. 57 T

POHISTVO
iz trdega lesa napro- daj. Naslov v upravi »Slovenskega Naro- ja«. 1712

V nekaj vrstah
V soboto in nedeljo bo zagrebški Gra- djanski gostoval v Sofiji, kjer bo nastopil prvi dan proti reprezentanci Sofije, drugi dan pa proti moštvi enega boljših klubov. Sobotna tekma pomeni za Bolgare zadnjo pripravo na nogometno tekmo med Ber- linom in Sofijo, ki bo prvega novembra v Sofiji.

Mariborski kolesarski dirkači so v nede- ljo startali na zaključni letošnji dirki. Na 40 km dolgi progi od Krčevine do St. Ju- rija je zmagal Podmilščak 1:04:21. Drugi je bil Mašera, tretji Rakef. Podmilščak se je sedaj preselil v Maribor in vpisal v Edelweiss.

Z nedeljsko zmago nemških igralč te- nisa nad italijanskimi so v tekmovalstvu za srednjeevropski pokal zmagale Nemke. Lanske zmagovalke so bile Mađarke.

Iz Spodnje Štajerske

— Tudi konjsko meso samo na karto. Oblasti na Spodnjem štajerskem so odre- dile, da se bo dobivalo tudi v bodoče konj- sko meso in izdelki iz njega samo na od- rezke knjižice za navadno meso ali na po- sebne nakaznice. Konjskega mesa se bo pa dobivalo dvakrat več kakor navadnega.

— Težka nesreča. Na mariborskem ko- lodvoru se je pripetila težka nesreča. 26- letni spremljevalec poštne ambulante Franc Friedaurer iz Maribora je hotel pre- korčiti železniško progo med dvema blizu skupaj stojalecma vagonoma. Nesrečno na- ključje je pa hotelo, da je lokomotiva prav v tistem trenutku potisnila en vagon na- prej. Friedaurer je prišel med odbijaje, ki so mu stisnili prsni koš, poleg tega je pa zadobil še druge težje notranje poškodbe. Prepeljali so ga v bolnico.

Lepa pevka ima prav

V Heydnovih časih bi morala nekoč ne- ka pevka ob svečanih prilikah zapeti Heydno- vo skladbo. Na skušnji se pevka in diri- gent nista mogla sporazumeti glede tempa, v katerem naj bi pevka pela. Kočeno sta se morala odločiti tako, da bi Heydn sam povedal kakšen bodi tempo. Dirigent se je namreč takoj obrnil nanj in sicer prej ka- kor pevka. Ali je pevka lepa, je vprašal Heydn? — Pa še kako, prava lepota je. — No, če je tako, ima pa pevka prav, je od- ločil Heydn.

CORA
TORINO • 1835
AMARO CORA

col selz
ottimo aperitivo
facile digestivo

s sodavico
najboljši aperitiv
sam, brez sodavice!
zelo učinkovit za dobro prebavo!

SCIATICA — ISHIAS

Il Dottore DE FERRARI
darsi informazioni sulla
cura del Dottore MUNA-
RI DI TREVISO per l'ar-
trismo e reumatismo a
chi ne avesse interesse,
ricevendo

dalle 9 alle 12
e dalle 15 alle 17
presso l'Hotel Union a
Lubiana

Dr. DE FERRARI bo da-
jal informacije o zdrav-
ljenju artritis in reuma-
tisma po metodi dr. MU-
NARIJA iz TREVISA
vsem, ki se na to zana-
majo ter bo sprejemal

od 9. do 12.
in od 15. do 17.
v Hotelu Union v
Ljubljani

dal 16 Ottobre 1941-XIX od 16. oktobra 1941 dalje

Umri nam je edinec

JOŠKO KRAGELJ

dijak 4. razreda gimnazije

Pogreb nepozabnega sina bo v sredo, dne 22. oktobra ob 16. uri iz hiše
žalosti na mokronoško pokopališče.

Mokronog, dne 21. oktobra 1941.

GLOBOKO ZALUJOČI
STARSI IN OSTALO SORODSTVO

Umrla nam je naša ljubljena soproga, sestra in teta, gospa

Frančiška Kralj, roj. Ljubič
soproga ključavničarskega mojstra

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, dne 23. t. m. ob ½ 4. uri popoldne
z Zal — kapele sv. Frančiška, — k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 21. oktobra 1941.

Globoko žalujoči:
IVAN, soprog — LUDVIK in SLAVI, vnuka
ter ostalo sorodstvo

Na sodnji je dokaj živahno

Obisk v razpravnih dvoranah — Milijonski promet na posojilnem in nepremičninskem trgu v prvih treh tednih tekočega meseca

Ljubljana, 22. oktobra.

Na sodnji je v dopoldanskih urah še dokaj živahno in skozi glavni vhod se razhajajo številne stranke po pisarnah vseh oddelkov. Vsem se mudi, in zdi se, kakor da bi bilo to v zvezi z neprijetno hladnostjo, ki se je potuhnila ob prvih mrzlih dneh za te masivne zidove pa je sedaj niti toplejše jutne sape ne morejo pregnati.

Tatvina paradižnikov je sprožila

V veži pred razpravnimi dvoranami stoji mnogo ljudi in čaka, da jih odločni glas služe pozove pred sodnika, bodisi kot tožitelja, tožence ali priče. V mali sobici, ki jo že majhno število ljudi naglo napolna, rešuje okrajni sodnik preprosto žalitveno tožbo dveh sosedov, ki sta se bog ve kdaj že zamrzila in jima je končno ob neki nedokazano cigavi tatvini paradižnikov zavrela kri, da sta se spopadla v ostrem besednem dvoboju. Drug za drugega trditelja, da sta bila žaljena, toda priče izpovejo v prilog le enega in tako mora drugi nositi posledice 10 dnevnega zapore in manjše denarne kazni, ki mu je bila odločena za dobo treh let. »Pazite se, če v treh letih ponovno zagrešite kaznivno dejanje in boste obsojeni, boste morali poleg nove kazni prestopiti tudi to.« Opozoril sodnika, ki popolnoma zaleže in se obsojenec pod njegovim vtisom celo odpravi prizu.

Poravnava v korist Rdečega križa

Nov predmet. Kaj in kako ni čisto jasno, kajti sodnik poskuša s pomočjo obeh branilcev se pred iveritvijo razprave doseči poravnavo med nekim hišnim gospodarjem in njegovo stranko. »V današnjih resnih časih je najbolje, da pristanete na poravnavo in pozabite na vse, kar je bilo med nami.« Proti temu bi ne bilo ugovora, ko ne bi bilo posredniče vprašanje, kdo bo nosil sodne stroške. Na polovico? To se ne zdi čisto sprejemljivo in vname se živahna debata, kjer sta najemnica in njen s.p. pustiljevska. Ze je izgledalo, da se bo morala razprava venlarje izvesti, ko šne za govorniku srečna misel, da naj ena izmed strank poleg svojega deleža na stroških prispeva 100 lir za Rdeči križ. Ne, temu ni bilo mogoče ugovarjati, toda nekaj naj da tudi druga. Odločila je sodnikova beseda, da se stroški dele na vse stranke v enakem znesku, ena pa še doplača za Rdeči križ 50 lir. Sprejeto. »Toda, gospod sodnik, povejte mi, da želim samo to, da je v hiši mir!« Konec. Klanjam se! In srčno je s spretnim posredovanjem rešena zadeva, ki je kazala po temperamentnosti ene izmed prizadetih strank, da bi mogla biti zelo živahna.

V prvem nastopu zasedla senat trojice. Poslušalci ni, v veliki dvorani je neprijetno hladno. Več ljudi je zbranih na hodniku, kjer čakajo na svojo dolžnost.

Izredno živahno je v zemljiški knjigi. Vse mize so zasedene. Iz debele knjige zemljiškega urada strmijo vsakovrstni gosposode pa tudi gosposodične si izpisujejo podatke, brskajo po debelih snopiščih desetletja starih spisov, med živahen pogovor pa se meša tih mlhka in živahna beseda italijanskega oficirja.

Za 1.7 milijona poravnanih in 1.3 najetih posojil

V tekočem mesecu je zemljiška knjiga rešila v svojem delokrogu že številne vloge. Zanimivi so podatki o izbrisanih zastavnih pravic v prvih dvanajsetih dneh oktobra. V tem času je bilo izbranih na posameznih vložkih že 66 dolgov in med njimi mnogo takih, ki izvirajo še iz časov pred prejšnjo svetovno vojno. Skupno je bilo dovoljenih izbrisov za vsoto 1.698.862,68 lir. Največji poravnani in izbrisani dolg je dosegel spoštljivo višino 1.385.161,67 lir in je z njim dolžnik likvidiral visoke terjatve še v kronski veljavi pa milijonske in dinarski. Dva izbrisana dolgova sta presegla 100.000 lir, med njimi je bil eden sklenjen med zasebniki, 16 izbranih dolgov pa je presegalo 10.000 lir; najnižji izbris je bil v kronski veljavi v današnji vrednosti 47,50 lir.

Na drugi strani pa je veliko zamisljenosti za posojila. Naši denarni zavodi so za prošnje podprte z zadostnimi varščinami še dokaj dostopni in je bilo v tem času vpisanih 40 hipotek za posojila v skupnem znesku 1.349.244,79 lir. Najviše dovoljeno posojilo se je glasilo na 460.000 lir. Najelja je Penzijski fond odvetniške in notarske komore v Ljubljani pri Hranilnici Ljubljanske pokrajine. Razen omenjenega je bilo sklenjeno samo še eno posojilo višje od 100.000 lir, 19 jih je bilo višjih o 10.000 lir, najmanjše pa je znašalo 1900 lir.

41 kupoprodajnih pogodb za ceno 1.7 milijona

Tudi kupčije z nepremičninami so bile dokaj živahne. V prvih 20 dneh je bilo vpisanih 41 kupoprodajnih pogodb in je znašala vrednost vseh s temi pogodbami prodanih nepremičnin 1.699.974,80 lir. Najvišjo ceno je dosegla hiša v Gregorčičevi ulici, najnižja plačana cena pa je bila 352,64 lire.

Med sklenjenimi in ta čas v zemljiški knjigi vpisanimi kupčijami bi bilo omeniti: Smrtnik Anton, posestnik na Dobrovi je prodal šolski občini na Dobrovi pri Ljubljani njivsko parcelo na Dobrovi v izmeri 645 kv. m. za 5578 lir.

Janez Dolnar, posestnik iz Razora, je prodal abs. pravilnu Milano Pavlovčicu na Brezovici travniško parcelo istotam. Parcela meri 1040 kv. m. in je kupec plačal zanj 3800 lir.

Josip Vrhovec, posestnik na Poljanski cesti, je prodal Tereziji Dremeljvi, posestnici ženi v Daljni vasi ter njenemu možu Francu, posestniku istotam, parcelo v kat. obč. Štepanji vasi. Parcela meri 1463 kv. m. in je kupec plačal zanj 14.360 lir.

Posestniki iz Hrastja Anica Povšetova, Matija Ježek, Cecilija Janeževa in Valentin Peterca so prodali Mariji Kumetovi, ženi posestnika v Seneberju, travniško parcelo v kat. obč. Šmartnu ob Savi za 1824 L.

Anica Povše pa je sama prodala Jožetu Primcu, posestniku v Seneberju, in njegovi ženi Ceciliji travniško parcelo v kat. obč. Šmartnu ob Savi za 352,64 lir.

Fani Gjura, posestnica iz Albanske ulice in njeni nedoletni otroci Janko, Jože in Marjeta Gjura so prodali Angeli Jamnikovi, posestnici pod Ročnikom nepremičnino in na njej stoječo stanovanjsko vilo v kat. obč. Kapucinskem predmestju za 169.100 lir.

Ana Vodnik, stanujoča v Zvezni ulici, je prodala trgovskemu sodniku Cirilu Erbežniku, stanujočemu v Škofji ulici, nepremičnino v kat. obč. Kašelj sestoeče se iz stavbne parcele in hiše št. 87, dvorišča v izmeri 230 kv. m. in vrta v velikosti 137 kv. m. za 6850 lir.

Alojzj Virant, posestnik v Kladah pri Igu, je prodal trgovcu in posestniku Jakobu Mavcu iz Zgornje Gole pri Igu travniško parcelo. Parcela meri 5559 kv. m. in je kupec štel zanj 570 lir.

Antonija Komotar, posestnica v Štepanji vasi, je prodala poštnemu slugi Janezu Završku iz Rudnika parcelo v kat. obč. Štepanji vasi v izmeri 599 kv. m. za 7980 L.

Franciška Perko, posestnica z Jernejeve ceste, je prodala posestnici Greti Kočekovi iz Komenskega ulice zemljišče v davčni občini Spodnji Šiški za 8000 lir.

Angela Moharjeva, posestnica v Mali Račni, je prodala Alojziju Novljanu, posestniku istotam tretjinski delež na svoji stavbni parceli, hiši št. 88, gospodarskem poslopju in dvorišču v kat. obč. Račni za 5890 lir.

Karel Hladky, posestnik v Devinski ulici je prodal inž. Alfredu Dejaku ter Ljubi Dejakovi v Devinski ulici v Trnovskem predmestju hišo št. 6 s pripadajočim vrtom za 90.000 lir.

Ivan Pestotnik, posestnik na Mirju je prodal Ani Pečnikarji travniško parcelo v kat. obč. Karlovškem predmestju v izmeri 1103 kv. m. za 23.157 lir.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani je prodala Ivanu Dolžanu v Franciškanški ulici v kat. obč. Zgornji Šiški vrt v izmeri 700 kv. m. za 79.800 lir.

Tvrdka F. P. Vidic & Comp. v Ljubljani je prodala Mihi Kolbezu, posestniku v Loki pri Črnomlju zemljiško parcelo v kat. obč. Vič. Njiva meri 615 kv. m. in je bil kv. m. plačan po 47,50 lir ali skupno 29.212,50 lir.

Marija Belič, učiteljica ročnih del, ter Analijsa Belič, trgovska pomočnica, obe z Viča sta prodali Ivanu in Mariji Pelcon, gostilničarjema iz Planine pri Rakeku njivski parceli v kat. obč. Viču. Parceli merita 1159 kv. m. in sta kupca plačala 21.660 lir.

Mira Vavpotič je prodala Otgi in Milanu Mravljem nepremičnino v kat. obč. Udmatu, ki je stavišče in sta kupca plačala zanj 26.000 lir.

Oskar Kosler, graščak na Ortnoku je prodal Italijanski radiofonski družbi ELAR, delniški družbi s sedežem v Rimu, ki jo je zastopal generalni ravatelj Državni svetnik Raul Chiodelli parcele v kat. obč. Tomišelju s hišo št. 36 v Brestu in gosposodskim poslopjem v površini 0.1792 ha, gozdom v površini 0.6790 ha, pašniki v površini 0.9060 ha in travnikom v površini 0.5573 ha za skupno ceno 92.500 lir.

Cecilija Novak, posestnica in posestnikova žena iz Stožic je prodala Ivanki Biz-

janovi, zasebnici stanujoči na Cesti 29. oktobra nepremičnino v davčni občini Ježici. Nepremičnino sestavljajo hiša, dvorišče in vrt, kar vse je bilo prodano za 52.200 lir.

Opeka, družba z o. z. v Ljubljani in Zdravne opekarne d. d. v Ljubljani so sklenile menjalno pogodbo, po kateri odstopa prva drugi v kat. obč. Vič dve njivi v velikosti 5231 kv. m. in gozd v kat. obč. Šufca, druga pa prvi tri njive na Viču, vpisane v kat. obč. Zg. Šiška v izmeri 10.939 kv. m. Vrednost zamenjanih nepremičnin je enaka in je bila ocenjena na 41.568 lir.

Mirko Mrzel, posestnik in župan na Igu je prodal opekarnarju v Dragi Ivanu Cominu v kat. obč. Dobrova travniško parcelo za 4560 lir.

Lampi Jože, posestnik v Tlakah je prodal posestniku in gostilničarju Francu Završku iz Smarja Sap več parcel (travniki, senošet, in dva jarka) v kat. obč. Lanišče v skupni izmeri 11.641 kv. m. za 10.500 lir.

Marija Brundčeva — posestnica Na Gmajni v Štepanji vasi je prodala inž. arh. Milki Bahovčevi z Gallusovega nabrežja idealni delež petinpetdeset stotink svojega zemljišča v kat. obč. Št. Petrkem predmestju. Zemljišče se sestoji v celoti iz vrtnih parcel, staviščne parcele in na njej grajene pa še ne dograjene hiše v Hlirski ulici. Za kupljeno delež je plačala Bahovčeva 167.200 lir.

Mira Medvedova, por. Orel, s Ceste na Rožnik in inž. Dušan Medved, posestnik v Žilski ulici, sta prodala Antoniji Sadarjevi iz Pokopališke ulice parcelo v kat. obč. Zgornja Šiška v izmeri 612 kv. m. za 23.560 lir.

Stanislav Vrhovec, posestnik iz Vrhovcev je prodal Francu Bučarju, ključavničarju v Mali Colnarski, pašniški parceli v davčni občini Šufci. Parceli merita 1996 kv. m. in je kupec položil kupnino 9.504,18 lir. Istemu je z drugo kupoprodajno pogodbo prodal še njivsko parcelo v davč. obč. Zg. Šiški za 3.800 lir ter zemljiško parcelo v kat. obč. Šufci v izmeri 1060 kv. m. za 3824 lir.

Stanislav Vrhovec, posestnik iz Vrhovcev je prodal Ivanu Omeju železničarskemu uslužbenču iz Brda, del gozdne parcele na Šufci. Parcela meri 655 kv. m. in je bila prodana za ceno 4.357,08 lir.

Leopold Likar, posestnik v Prijateljevi ulici, je prodal Antoniji Sadarjevi, iz Pokopališke ulice parcelo na Brinju v izmeri 678 kv. m. za 29.100 lir.

Premetna banka d. d. v Ljubljani je prodala parceli v Spodnji Šiški, ki skupno merita 481 kv. m. Kvadratni meter je bil cenjen na 125,40 lire in sta kupca inž. Franjo in Albina Stiglic, nadupravitelj in njegova žena iz Kočevja, plačala v celoti 60.317,40 lir.

Franc Žitnik ml., posestnik v Lanišču, je prodal Matiji Gojaku, posestniku v Duhalah v občini Smarju-Sap njivsko parcelo v Lanišču v velikosti 23 arov in 5 kv. m. za 1.520 lir.

Ivan Šiška, posestnik v Metelkovi ulici je prodal Ivanu in inž. Živku Šumerju in Groharjevi ulici parcelo v Št. Petrkem

V narkozi človek ne laže

Na operacijski mizi ljudje najraje govorijo o ljubezenskih zadevah

Kdor govori pod narkozo, ne laže. To je bilo zdravniški ved že davno znano, ker so neštete preizkušnje pokazale, da je rešeni vse, kar pove človek v narkozi. Toda zdravniki so dolžni molčati o vsem, kar slišijo iz ust svojih bolnikov na operacijski mizi med operacijo. Človek v narkozi seveda ne ve, kaj govori, kakor tudi ne ve, kaj pove v sanjah. Če bi smeli zdravniki pripovedovati naprej, kar slišijo med operacijami iz ust operirancev, bi lahko spravili mnoge v hudo zadržano, morda pa tudi pod ključ.

Pač je pa zdravnikom dovoljeno povedati nekaj splošnega o tem, kar govorijo ljudje v narkozi. V neki bolnici so skovali več let kirurški proučevali, kaj govorijo bolniki in ugotovili, da človek na operacijski mizi v narkozi najraje govori o ljubezni. Narkoza traja samo nekaj minut in v tem kratkem času človek seveda ne pove mnogo. Pogosto govori moški med operacijo o ženski, ki je v njo zaljubljen in nasprotno, ženska izgovarja v narkozi ime svojega izvoljenca, ki ga morda sicer še nikoli ni izgovorila, ker je njena ljubezen še tajna. Zelo radi govorijo ljudje v narkozi tudi o svojih poklicnih zadevah. Bolnik med operacijo v kratkih besedah rad potoži svoje križe in težave, ki jih ima v službi ali v poslovnem življenju. Ta se jezi na svojega

uslužbenca, oni na svojega poslovnega tovariša ali neprijetnega tekmeča.

Poglavje zase so ženske v narkozi. One govorijo najraje v oblikih ali pa o svojih rivalinjah, ki jih obkledajo z najgršimi posviki. Večkrat se pa tudi pripeti, da začne ženska v narkozi govoriti o gospodinskih opravkih. Naenkrat ji stopi pred oči domače ognjišče in vsa prestrašena vidi, kako prekipeva mleko na štedilniku ali kako se je prismodila jed, ali da je pozabila zakleniti vrata, odnosno ugasniti luč v sobi.

Računi neapoljskih bank

Na razstavi starih tiskov in risb, otvorjeni nedavno v neapoljskem gledališču San Carlo, občudujejo gledalci med drugimi zanimivostmi tudi dragocen arhiv, ki je morda edini svoje vrste na svetu. Obsega namreč dokumente in korespondenco omenih bank, ki so bile ustanovljene v Neaplju v 16. stoletju in ki so procvitale do konca 18. stoletja, ko so se spojile z Neapoljsko banko. Ta banka je arhiv nadaljevala, tako da nudi zdaj ne samo točen pregled gospodar-

Z ruske fronte

Italijanski mehanizirani oddelki prodirajo po pontonskem mostu čez neko reko

predmestju ob Šmartinski cesti v izmeri 4266 kv. m. za 76.000 lir.

Anton Dečman, posestnik in tovarnar na Ambrozevem trgu je prodal Hermannu in Karlu Pečniku, trgovcema na Sv. Petra cesti dve parceli v kat. obč. Poljansko predmestje v izmeri 850 kv. m. ob enem z gosposodsko zgradbo obsegaajočo klet, hlev, skladišče in razne gosposodske shrambe za 150.000 lir.

Debeve Franciška, posestnica, dr. Jakob Debeve, zdravnik, Nada Debeve, profesorica in dr. Rozina Debeve so prodali posestnici Ojdi Žitkovi iz Pleteršnikove ulice njivsko parcelo na Viču v izmeri 622 kv. m. za 18.600 lir. Isti so prodali Karlu Kolbezu iz Črnomlja parcelo na Viču v izmeri 492 kv. m. za 14.760. Končno so prodali še Martinu Babniku, posestniku v Tomačevem, parcelo na Viču v izmeri 748 kv. m. za 2700 lir.

Marija dr. Hamerschmidtova, soproga zdravnika v Gregorčičevi ulici, je prodala zasebnici Milki Kovačevi s Starega trga pri Rakeku, nepremičnino v kat. obč. Gradsko predmestje. Na parceli stoji hiša št. 17 v Gregorčičevi ulici ter dvorišče. Cena 410.000 lir.

France Žitnik ml., posestnik v Lanišču je prodal Fani Galetovi, ženi kolarskega mojstra iz Škofjece, parcelo sotarijo v kat. obč. Rudniku v izmeri 1584 kv. m. za 1140 lir, in Mariji Lohkarjevi, ženi delavca na Škofjici, parcelo sotarijo v Lanišču v izmeri 1021 kv. m. za 760 lir.

Marija Vidmar, učiteljica na Plešivci, je prodala Valentinu Vidmarju, posestniku istotam, njivsko in travniško parcelo v izmeri 5352 kv. m. za 3040 lir.

Stanislav Vrhovec, posestnik iz Vrhovcev je prodal Fani Oblakovi, soprogi telefonskega tehničarja na Viču, del travniške parcele na Šufci. Parcela meri 666 kv. m. in je bila prodana za 2660 lir.

Ostanki Attilovega mesta

Madžarski arheolog Alexander Sashedyi, ki vodi odkopavanje starinskih predmetov v Pomazu blizu Budimpešte, namerava tu odkopati grob kneza Arpada, ki je leta 896. ustanovil deželo Madžarov kot evropsko državo. Sashedyi zatrjuje, da lahko označi kot rezultat 20-letnega raziskavanja ozemlje pomaskih razvalin za ostanki Si-cambrie, dolgo iskanega mesta hunjskega kralja Atile. Ze kronist Anonymus je opozarjal na to, da je kraj zadnjega počitka kneza Arpada blizu Atilovega mesta.

Arpadov skalnati grob je očividno v zvezi s kultom malokazijskih Sasankov. O tem pričajo tudi napis. Najboljši madžarski arheolog, ki so si ogledali grob in razvaline, se strinjajo s Sashedyjevim trditvami. Najbolje pri Pomazu utegnejo znatno spremeniti dosedanje zgodovinske podatke o Arpadovi dobi.

Industrijske maščobe iz kavne usedline

Agencija Central Europa poroča, da so znanstveniki v Curihu dognali, da se lahko pridobivajo industrijske maščobe iz kavne usedline. Iz 100 kv. kavne usedline je mogoče pridobiti 6 do 10 kv. industrijske maščobe. V Švic so zaradi tega pozvali vse prebivalstvo, naj kavnih odcedkov ne zavre, marveč izloči posebnim zbiralcem, ki se bodo redno zlagali pri njih.

95 ur je govoril

V Denverju v Coloradu so organizirali posebno tekmo v zgovornosti. Nekaj moških je dejansko dosegel rekord. Govoril je neprestano 95 ur. Ustavil se ni niti za minuto. Govoril je o prvotnih naseljenjcih Amerike. V času, ko je govoril, so se morali člani žirije zaradi utrujenosti štirikrat izmenjati.

Milijonarke v Ameriki

Pred kratkim so bili objavljeni statistični podatki, ki kažejo, da poseduje v Združenih državah 2800 žena premoženje, ki je vredno več kakor en milijon dolarjev. Najbogatejša milijonarica ima okrog 200 milijon dolarjev premoženja, nad 400 žensk presega vrednost po 20 milijonov dolarjev. Zanimivo je, da je v Združenih državah več milijonark kakor pa milijonarjev.

PROKLETSTVO

DEMANTA

Roman

Oblekel sem suknjič, si popravil kravato in dejal natakarku:

— Recite gospodu, naj vstopi!

Vstopil je Allan Dickson. Bil je elegantno oblečen in občudoval sem njegovo hladnokrvnost. Namestu, da bi planil name in me vklestil, je sedel mirno, na naslanjač, položil nogo čez nogo, ovil vrstico svojega monokla okrog kazalca in mi dejal:

— Gospod Edgar Pipe, vi ste spretne mož! Čestitam vam. Priznam, da je to prvi primer, da mi je »klijent« tako zmešal stene.

Ta detektiv je bil pač dobro vzgojen mož. Vsak drugi na njegovem mestu bi me bil nazval »zločinec«. Allan Dickson me je pa nazval pravičnjivo »klijent« in za to sem mu bil hvaležen.

Lahno sem se priklonil in odgovoril s samozavestnim glasom:

— Mislim, dragi mojster, da je nastal med nama majhen nesporazum ... in če dovolite ... vam hočem v kratkem ...

— To je odveč, dragi gospod, to bi pomenilo trati po nepotrebnem čas. Redarju boste povedali vse, on edini je poklican zaslišati vas, jaz se pa moram

omejiti samo na to, da vas spremim do Bowstreeta.

Ni mi preostajalo nič drugega, nego ukloniti se in tako sem tudi storil. Prvi hip sem pomislil, da bi skočil skozi okno na ulico, toda moja soba je bila v četrtem nadstropju in zato takega skoka nisem hotel tvegati.

Oblekel sem torej kožuh, vzel klobuk in stopil k vratom.

Allan Dickson je vstal iz naslanjača in me prijel za roko.

— Nikar se ne bojte, — sem dejal smeje, — saj nimam namena pobegniti. Edina moja želja je predstaviti se čim prej pravici, da se operem obdolžitve, ki me teži. Vidite, da sem preudaren »klijent«. Upam pa, da boste glede na mojo poslušnost prizanesljivi z menoj in da mi ne odrečete odgovora na vprašanje, ki mi sili na jezik. Kako ste me mogli najti tu?

— To je bilo kar enostavno, gospod Pipe, — je odgovoril Dickson. — Priznam, da sem bil povsem izgubil vašo sled in da nisem več upal, da vas še kdaj izsledim. Kar mi je nekdo telefoniral v pisarno. Vi sami ste me klicali, če se ne motim ... Prišel sem torej ...

— Vidim, da se mi posmehujete.

— Ne, še na misel mi ne pride ... To je čista resnica. Klicali ste me, pa morda sami niste tega vedeli. Morda me je torej o tem obvestil nekdo, ki je vas slišal. Gospod Pipe, včasih je nevarno sanjati, zlasti pa govoriti v sanjah. Človek pove tako kaj zaupnega, kar ga izda, kajti za steno so vedno nediskretna

ušesa, posebno v hotelu ... Ali razumete zdaj to?

Da, še predobro sem razumel to. Sam sem se bil ogradil. Usoda me je neusmiljeno preganjala. Nekaj časa sem mislil, da se mi bo posrečilo odvrti jo od sebe, toda vse moje prizadevanje v tem pogledu je bilo zaman in nevidna sila me je neizprosno vlekla k prepadu.

DRUGI DEL

I.

Zapustim svet in grem v ječo

Smatram za nepotrebno opisovati tu razne obrate obravnave proti meni. Sicer je pa itak dvignila mnogo prahu.

Bil sem obsojen zaradi »ropa, storjenega z oboroženo roko«, čeprav je poskusil zagovornik ex offio dokazati, da je bilo orožje v moji roki navadna pipa. Toda izpovedbe miss Mellisove so bile zame porazne. Ta častljiva ženska je trdila za žive in mrtve, da je jasno videla cev samokresa velikega kalibra, namerno na njo, in sodišče ji je verjelo. Navzlic nekoliko teatralni zgovornosti mojega zagovornika sem bil obsojen na pet let prisilnega dela. K sreči pa sodišče ni vedelo za moj greh v Robinsonovi trgovini.

Dan po obravnavi sem bil po mnogih zoprnih in smešnih formalnostih prepeljan v ječo v Readingu, krasnem kraju v okolici Londona med Maidenheadom in Basingstokom blizu Temze. Zelena krajina se razprostira tu daleč naokrog, polna širokih drevedov in lepih vil. Dobrotnik nove šole lord Reading

je prvi prišel na misel zgraditi tu kaznilnico, da bi bili kaznenci na svežem zraku, češ, da je treba skrbeti tudi za njihovo zdravje. Mar ni ta lažna humanost vse obsodbe vredna? Kakšen vpliv mora imeti svez zrak na kaznenca, ki ga nikoli ne vdiha, ker je vedno zaprt v zatohli celici, kamor prihaja dnevna svetloba samo skozi okence, obrnjeno h kuhinjam, pralnicam ali elektrarni?

Vendar je pa treba priznati, da so jetniške celice zelo dobro opremljene. Poleg električne razsvetljave ima taka celica mizo, bambusov stol in omarico, v kateri je sveto pismo ter nekaj potpisnih in zgodovinskih knjig. Zelo enostavna postelja kaže tisto skromno eleganco, ki jamči za največjo čistočo.

Readingska kaznilnica je v resnici do gotove meje razkošno zavišče in zdaj zelo dobro razumem, da dajejo v nji zaprti nesrečneži prednost temu gostoljubnemu zavetišču pred mračnimi prenočišči ali beznicami. Vendar je pa v tem kaznilniškem razkošju nekaj ironičnega. Človeku se zdi, kakor da govori nesrečnežem, prihajajočim v kaznilnico: Glejte, kako dobro je tu! Toda težka železna vrata, ki se avtomatično zapirajo in odpirajo, kaj hitro ohladi navdušenje jetnikov in jim priključijo v spomin mučenje v starih časih, ko so počenjali krvniki london-skega Tovera s kaznenci nečuvna grozodejstva. To podzemlje, ki se skozi špranje njegovih vrat širi grozen smrad katakomb, se imenuje Tread Mill in čitateljem bo kmalu jasno, kaj pomenita ti dve besedi.